

Aqua Kompetanse AS

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

2024

Aktsomhetsvurderinger for 2024

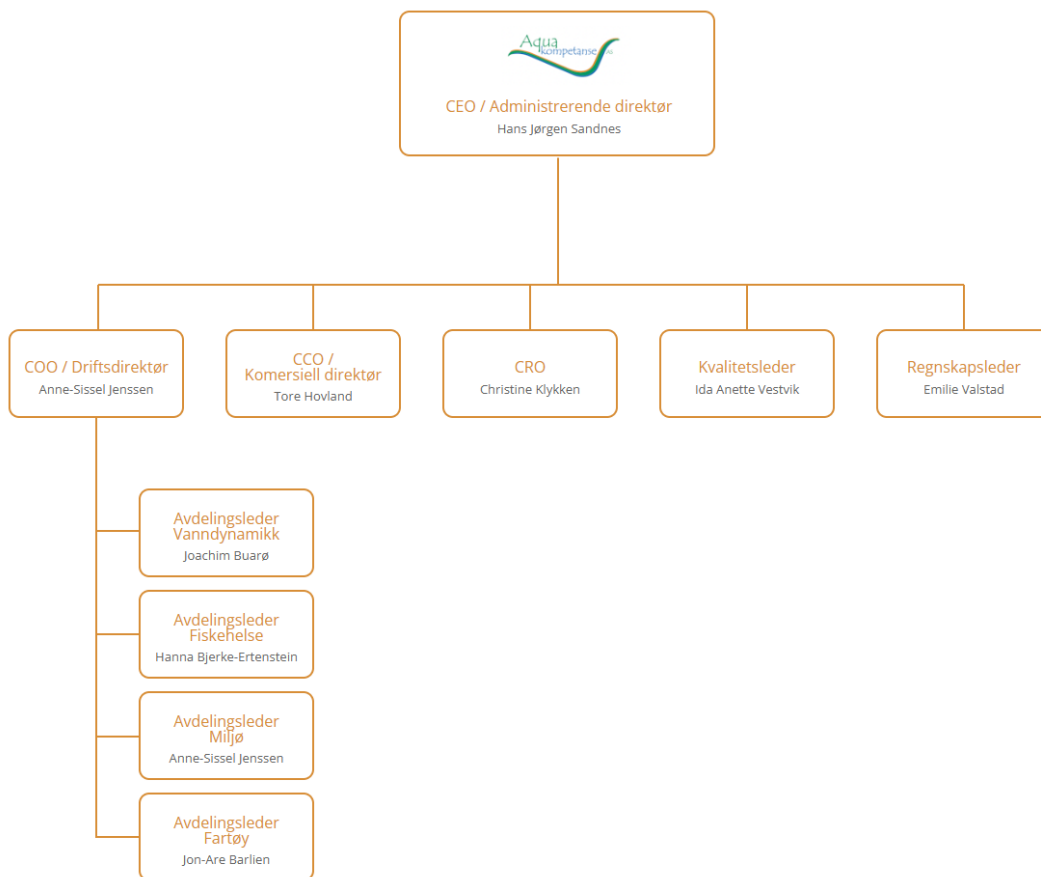
Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Åpenhetsloven) trådte i kraft 01.07.2022. Aqua Kompetanse AS er omfattet av åpenhetslovens virkeområde jf. §2, samt lovens definisjon av større virksomheter framsatt i §3a. Aqua Kompetanse AS har plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper i henhold til § 4, og etter lovens § 5 plikt til å redegjøre for utførte aktsomhetsvurderinger. Formålet med redegjørelsen er å informere om virksomhetens arbeid med å kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser, samt sikre allmennhetens tilgang til informasjon om eventuelle tiltak som blir iverksatt.

Om Aqua Kompetanse AS

Aqua Kompetanse AS ble stiftet i år 2000 og har om lag 80 ansatte. Selskapets leverandører og samarbeidspartnere er i hovedsak i det norske markedet.

Aqua Kompetanse AS er en kunnskapsbedrift med stor faglig bredde. Hos oss jobber autorisert fiskehelsepersonell, marinbiologer, oseanografer, matematikere, forskere og andre fagfolk innenfor havbruk og økologi. Selskapet har kontorer i Stavanger, Bergen, Flatanger, Namsos, Rørvik, Sandnessjøen og Tromsø.

Aqua Kompetanse AS er organisert i 6 avdelinger; Administrasjon, FoU, Vanndynamikk, Miljø, Båt og Fiskehelse.

Aqua Kompetanse As utfører alle typer undersøkelser tilknyttet marint miljø og oppdrett. Gjennom vår tverrfaglige kompetanse innen fiskehelse, vanndynamikk og miljø skal vi, i samspill med næringen, jobbe for en bærekraftig forvaltning av havets ressurser. Gjennom tjenestene vi yter og forskningen vår, bidrar vi til økt biosikkerhet, bedre fiskehelsevelferd og ansvarlig utnyttelse av de kystnære havområdene.

Rammeverk for å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Menneske- og arbeidstakerrettigheter er integrert i Aqua Kompetanses retningslinjer og kvalitetssystem, og er forpliktende for både selskapet og ansatte. Retningslinjene gjenspeiler vårt verdisyn og viser virksomhetens arbeid med å redusere risikoen for negativ påvirkning, både internt og gjennom leverandørkjeden.

FNs menneskerettighetskonvensjon og ILOs grunnleggende standarder for menneske- og arbeidstakerrettigheter er retningsgivende for våre styrende dokumenter og retningslinjer. OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv ligger til grunn for Aqua Kompetanses retningslinjer for aktsomhetsvurderinger. Retningslinjene er utarbeidet med mål om å sikre et ansvarlig næringsliv, både i egen virksomhet og hos våre leverandører og samarbeidspartnere.

Det overordnede ansvaret for etterlevelse av åpenhetsloven ligger hos styret i Aqua Kompetanse. Selskapets ledergruppe er ansvarlig for å fastsette krav og retningslinjer som ivaretar menneske-

og arbeidstakerrettigheter i virksomheten, samt i virksomhetens verdikjede. Ledelsen har også det operative ansvaret for at retningslinjene følges opp i hele organisasjonen.

Styrende dokumenter har blitt utarbeidet hvor krav til arbeidstakerrettigheter og retningslinjer for arbeid med åpenhetsloven er inkludert:

- Etiske retningslinjer i Aqua Kompetanse
- Etiske retningslinjer for leverandører
- Organisasjonen – Sosial praksis i Aqua Kompetanse
- Varsling og interne klager
- Innkjøpspolitikk i Aqua Kompetanse
- Åpenhetsloven – Retningslinjer for aktsomhetsvurderinger og ansvarlig næringsliv

Våre ansatte

Aqua Kompetanse anerkjenner ILO og OECDs overordnede konvensjoner, og støtter deres arbeid for et anstendig arbeidsliv basert på sosial rettferdighet og internasjonalt anerkjente arbeidstakerrettigheter. Arbeidsmiljøloven er rammeverket for alle overordnede retningslinjer i selskapet, og etterlevelse kontrolleres og følges opp av verneorganisasjonen.

Aqua Kompetanse er sertifisert med [GLOBALG.A.P LoC](#) som er en samsvarserklæring for underleverandører i havbruksnæringen. Samsvarserklæringen viser selskapets etterlevelse av relevante krav i GLOBALG.A.P IFA-standarden og GRASP tilleggset, hvor krav til arbeidstakerrettigheter og HMS-forhold er sentrale punkter. Samsvar vurderes årlig ved gjennomføring av både intern revisjon og ekstern revisjon ved fornyelse av sertifikat.

Alle våre ansatte har full frihet til å organisere seg i fagforeninger, og fagforeningene kan fritt rekruttere medlemmer blant våre ansatte. De tillitsvalgte deltar også i Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i selskapet sammen med Verneombud, Administrerende direktør, HMS-leder og representant fra bedriftshelsetjenesten. Hvert år gjennomføres det minimum fire møter i AMU.

Arbeidsmiljøundersøkelser gjennomføres årlig i Aqua Kompetanse for å identifisere forbedringsområder, og for å avdekke om det finnes forhold som krever særlig oppfølging. Handlingsplaner utarbeides og følges opp av de respektive avdelingslederne.

I Aqua Kompetanse skal det være en lav terskel for å varsle om forhold man opplever som uheldige, og alle ansatte har plikt til å varsle om forhold som er straffbare, eller der liv eller helse står i fare. Vi har etablerte prosedyrer og prosesser for håndtering av HMS-avvik, samt for håndtering av varslingsaker. Varsling kan gjøres direkte til både Verneombud, HMS-leder, Tillitsvalgte og til bedriftshelsetjenesten. I tillegg er det tilrettelagt for anonym varsling i vårt Kvalitetssystem.

Årlige HMS-risikovurderinger gjennomføres i samarbeid mellom avdelingene og HMS-enheten for å avdekke om det finnes områder som krever iverksetting av tiltak for å redusere risiko. HMS-leder har ansvar for at tiltakene følges opp.

Leverandører og forretningspartnere

Aqua Kompetanse skal bidra til ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige hos våre leverandører og samarbeidspartnere gjennom aktsomhetsvurderinger og oppfølging.

Våre hovedleverandører skal signere en egenerklæring basert på FN- og ILO konvensjoner. Gjennom sin egenerklæring bekrefter leverandørene at de skal:

- Etterleve internasjonalt anerkjente prinsipper for menneske- og arbeidstakerrettigheter, og at deres leverandører følges opp gjennom arbeid med aktsomhetsvurderinger
- Sikre bærekraftig ressursbruk og redusere negativ miljøpåvirkning
- Sikre HMS-opplæring for ansatte
- Etterleve etiske retningslinjer som stiller krav til blant annet antikorrupsjon, rett til organisering og arbeid mot diskriminering

Våre hovedleverandører, og leverandører med høy risiko i leverandørkjeden, skal i tillegg svare på et digitalt skjema utsendt av Aqua Kompetanse. Leverandørene blir bedt om å oppgi informasjon om interne arbeidsforhold, samt hvordan de følger opp sine leverandører i tråd med Åpenhetsloven.

Rutine for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger

Aktsomhetsvurderingene er basert på kartlegging og vurdering av risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Aktsomhetsvurderinger gjennomføres både for interne forhold og for selskapets leverandørkjede.

Egen virksomhet

Risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet vurderes gjennom:

- Gjennomgang av årlige risikovurderinger for HMS, og oppfølging av handlingsplan
- Gjennomgang av Arbeidsmiljøundersøkelse og handlingsplan
- Gjennomgang av funn fra GLOBALG.A.P revisjoner
- Gjennomgang av HMS avvik

Leverandører og forretningspartnere

Prinsippet om risikobasert tilnærming, i tråd med OECDs retningslinjer, ligger til grunn for kartlegging og vurdering av våre leverandører. Risikovurderingene er utført basert på omfang og alvorlighetsgrad, og sannsynlighet for negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Aqua Kompetanses prioriteringer for risiko og vesentlighet er basert på følgende kriterier:

- **Volum:** Leverandører med høyt innkjøpsvolum
- **Land:** Land leverandører opererer i
- **Bransje:** Leverandører med høy risiko i verdikjeden
- **Kjente hendelser:** Selskap med kjente hendelser knyttet til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Leverandører som fanges opp av disse kriteriene vurderes nærmere for avklaring av risiko. Leverandører som anses å representere høy risiko skal vurderes individuelt med tanke på potensiell og faktisk negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Risikoer av størst relevans er følgende:

- Risiko for brudd på arbeidsmiljøloven
- Risiko for manglende ivaretagelse av HMS på arbeidsplassen
- Risiko for manglende rett til organisering i fagforeninger
- Risiko for diskriminering og manglende likestilling
- Risiko for brudd på retten til privatliv, herunder personvern
- Risiko for brudd på FN- og ILO konvensjoner i leverandørkjeden

Videre vurderinger kan gjennomføres ved innhenting av informasjon fra leverandøren selv, eller ved søk etter informasjon i åpne kilder. Informasjon kan innhentes fra leverandørens nettside, redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og svar på utsendt spørreskjema.

Basert på leverandørens totale risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold vurderes det behov for ytterligere dialog og tiltak. Dette kan gjennomføres ved forespørsel om nødvendig informasjon eller ved leverandørrevisjoner. Dersom risiko fortsatt vurderes som høy skal risikoreduserende tiltak iverksettes etter dialog med leverandør. Resultat av tiltak skal vurderes av ledergruppen og ligger til grunn for videre samarbeid med leverandøren.

Risikovurderinger og tiltak knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Gjennom risikovurderinger har vi undersøkt hvilke områder Aqua Kompetanse har størst påvirkning på potensielle eller faktiske negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Basert på disse vurderingene har vi identifisert følgende områder som kan være utfordrende, og derfor er viktige å følge opp:

Egen virksomhet

Generelt vurderes risiko som lav for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i Aqua Kompetanse. Enkelte områder kan likevel knyttes til forhøyet risiko hvor behov for tiltak er identifisert.

Feltarbeid

Våre ansatte jobber i stor grad ute i felt, enten på båt eller på merdkanten hos kunde. Området vurderes som høy risiko som en følge av alvorlighetsgrad av konsekvens dersom en uønsket hendelse skulle oppstå. Våre ansattes trygghet og arbeidsforhold når de er på oppdrag for oss er av høy prioritet i Aqua Kompetanse. Området er derfor vurdert som et område hvor det er behov for tiltak for å redusere risiko.

Tiltak identifisert for å forebygge og håndtere risiko:

- Inkludere samordning av helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i generelle betingelser til våre kunder
- Rapport for HMS-avvik for å raskere kunne avdekke forbedringsområder, samt for å følge opp virkningen av tiltak og utvikling over tid
- Fokus på verneutstyr i HMS-opplæringen
- Beredskaps- og varslingsplaner skal være lett tilgjengelig i papirformat på den enkelte lokasjon og digitalt i kvalitetssystemet

Resultater av tiltakene:

Meldingsrapport for HMS-avvik er utarbeidet med identifisering av hvilken aktivitet avvikene er knyttet til, samt kategorisering som gir informasjon om hvilket forhold hendelsen er tilknyttet. Avvik knyttet til feltarbeid er inkludert for å tettere kunne følge opp områder knyttet til høy risiko. Meldingsrapport for HMS-avvik er et verktøy både for verneorganisasjonen og ledergruppen som nå har tilgang til kontinuerlig oppdaterte data på HMS-området og kan følge opp forbedringsområder og virkningen av tiltak.

Personvern (GDPR)

Som arbeidsgiver lagrer vi en rekke personopplysninger om våre ansatte. Det er kun personell med tjenstlig behov som skal ha tilgang til personopplysninger i tråd med personvernloven. Området er vurdert som forhøyet risiko grunnet avvik oppdaget i 2024. Avviket ble behandlet iht. datatilsynets retningslinjer, og de berørte ble varslet om forholdet og om tiltakene som ble iverksatt. Det er ingen kjente personkonsekvenser som følge av avviket.

Tiltak for å forebygge og håndtere risiko:

- Prosedyre for håndtering av personopplysninger, med instruks for lagring og håndtering av data som gjelder før ansettelse, under arbeidsforhold og etter arbeidsforhold er opphørt.
- Tilgangsstyring er begrenset til et minimum og systemeiere er ansvarlig for systemets integritet.
- GDPR prosedyre gjennomgås av alle ansatte ved implementering, og gjentas ved publisering av nye revisjoner.
- Vi har gode prosesser for håndtering av brudd på personopplysningssikkerheten, samt for formidling av brudd til berørte. Varsling går direkte til Administrerende direktør og Kvalitetsleder som håndterer saken.

Resultater av tiltakene:

Det er ikke avdekket tilsvarende brudd i berørte systemer i etterkant av iverksatte tiltak.

Leverandører og forretningspartnere

Risiko for at vår virksomhet har negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ligger til grunn for aktsomhetsvurderingene. Utførte vurderinger av våre leverandører har kartlagt det overordnede risikobildet og bidratt til å identifisere områder med høyest risiko for negativ påvirkning.

Våre leverandører opererer i all hovedsak i Norge. Alle har rating 1 på skalaen til *Global Rights Index* og vurderes generelt som lav risiko. Gjennomførte aktsomhetsvurderinger viser likevel at

det er forhøyet risiko for enkelte områder som er knyttet til innkjøpsvolum, bransje og leverandørkjede.

Innkjøpsvolum

Basert på prinsippet om forholdsmessighet har vi vurdert våre leverandører hvor vi har størst innkjøpsvolum og følgelig potensiell risiko for negativ påvirkning. Leverandørlisten fra 2024 viser at dette er leverandører av laboratorietjenester, IT-systemer og tjenester, verksted og service, utleie, bank og forsikring og båt- og ROV-tjenester.

Leverandørene vurderes som lav risiko på virksomhetsnivå, men et utvalg av leverandører vurderes likevel som forhøyet risiko grunnet sin leverandørkjede. Høy risiko er i hovedsak knyttet til produksjon av elektronisk utstyr og kjemikalier (vurdert etter Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sin høyrisikoliste).

Bransje - Laboratievirksomhet

Kjemikalieeksponering og HMS-forhold er en risikofaktor i laboratievirksomhet. Grunnet strenge myndighetskrav i områdene hvor våre leverandører har sin virksomhet, vurderes det at risikoen for faktiske negative konsekvenser er lav til moderat. Alle våre leverandører for laboratorietjenester har sin virksomhet i Norge eller i Sverige.

Høy risiko er i hovedsak knyttet til leverandørkjeden til bransjen. Innkjøp av utstyr, instrumenter og kjemikalier er forbundet med høy risiko. Særlig risiko for menneskerettigheter og arbeidsforhold er knyttet til både råvareproduksjon, komponent og sluttproduksjon/framstilling (kilde: DFØs høyrisikoliste).

Resultater, tiltak og videre arbeid

Det er ikke identifisert faktiske negative konsekvenser etter brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos våre leverandører. Tiltak og ytterligere undersøkelser gjøres for å innhente informasjon om oppfølging av forhold i leverandørkjeden.

Aktsomhetsvurderinger for 2024 resulterte i at 27 leverandører ble valgt ut for grundigere analyser. Av disse vil 15 leverandører bli fulgt opp videre med innhenting av ytterligere informasjon i tråd med våre retningslinjer for arbeid med åpenhetsloven. Prioriterte områder følges opp i løpet av 2025, blant annet gjennom spørreskjema og signering av etiske retningslinjer. Rutiner og tiltak for aktsomhetsvurderinger skal utvikles videre i Aqua Kompetanse AS for å styrke virksomhetens arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 8 pages before this page
Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

Detta dokument innehåller 8 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende